

Sector **Delfstoffenwinning**

Oktober 2023

samenwerking
beroepsonderwijs
bedrijfsleven
maakt werk van praktijkleren

Inhoud

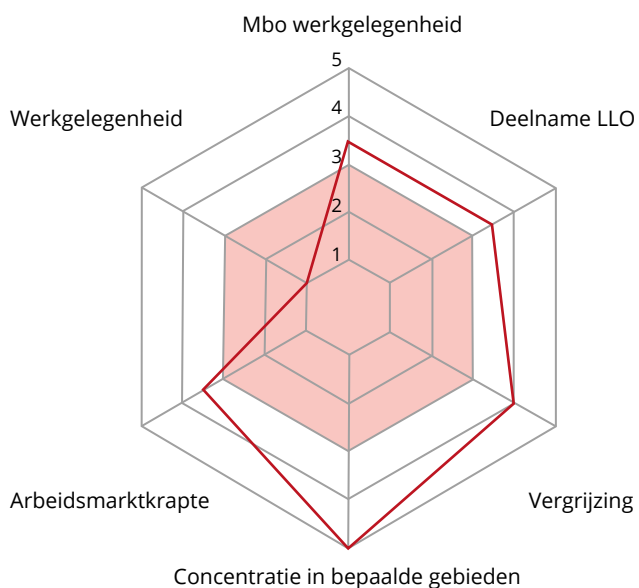
Sector Delfstoffenwinning	3
De grootte van de sector	5
Aantal zelfstandigen	5
Opleidingen en werkniveau	6
Opleidingsniveau	6
ISCO niveau	7
Leven lang ontwikkelen (LLO)	8
Regionale spreiding en arbeidsmarktkrapte	9
Human capital	11
Bronnen	12

Sector Delfstoffenwinning

Gegevens op sectorniveau; alleen krapteberoepen zijn op beroepsniveau

Werkgelegenheid

- zeer kleine sector
- veel op mbo-niveau
- met name geconcentreerd in Noord- en Zuid-Holland
- krappe arbeidsmarkt
- veel vergrijzing en meer instroom dan uitstroom
- iets meer LLO-deelname dan gemiddeld

■ Gemiddelde sector ■ Delfstoffenwinning
5 = ver boven gemiddelde 4 = boven gemiddeld 3 = gemiddeld
2 = onder gemiddeld 1 = ver onder gemiddeld

Beleids- en politieke ontwikkelingen van belang voor de sector:

- Door de hoge gasprijzen – met name vanwege het wegvallen van Russisch gas op de Europese markt door de oorlog in Oekraïne – heeft een waarschijnlijk blijvende gedragsverandering van het gasverbruik plaatsgevonden. Het gasverbruik door huishoudens en bedrijven nam in 2022 met een kwart af. Ook schakelt men over naar meer klimaatvriendelijke alternatieven zoals hernieuwbaar gas.
- De gaswinning is de afgelopen jaren door opgelegde productiebeperkingen in Groningen fors gedaald, en deze is per 1 oktober 2023 helemaal stilgelegd.
- Door de verwachte zeespiegelstijging is kustonderhoud van groot belang. Naar verwachting zal er daarom meer zandwinning plaats gaan vinden.

De sectorgegevens zijn op sectieniveau van de CBS SBI-indeling: het betreft geaggregeerde gegevens van alle bedrijven die volgens de Kamer van Koophandel-registratie met hun hoofdactiviteit onder de volgende sectie vallen.

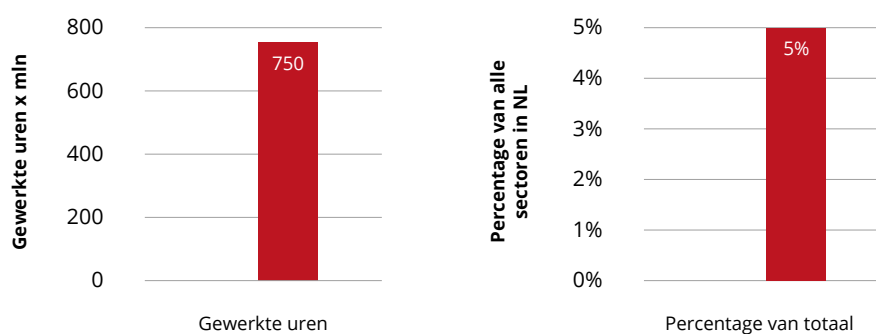
Sectie B Winning van delfstoffen, bestaande uit de volgende 2-digit groepen:

- 06 Winning van aardolie en aardgas
- 08 Winning van delfstoffen (geen olie en gas)
- 09 Dienstverlening voor de winning van delfstoffen

De grootte van de sector

De sector Delfstoffenwinning was in 2022 zowel qua gewerkte uren als het aantal banen veel kleiner dan de gemiddelde sector in Nederland. Procentueel bevat de sector nog geen 0,5% van de banen van Nederland. Ook qua uren bevat de sector minder dan 0,5% van de gewerkte uren in Nederland. Qua werkgelegenheid gaat het dus om een zeer kleine sector. De CBS-cijfers over 2022 geven geen informatie over het aantal zzp-banen in de sector Delfstoffenwinning.

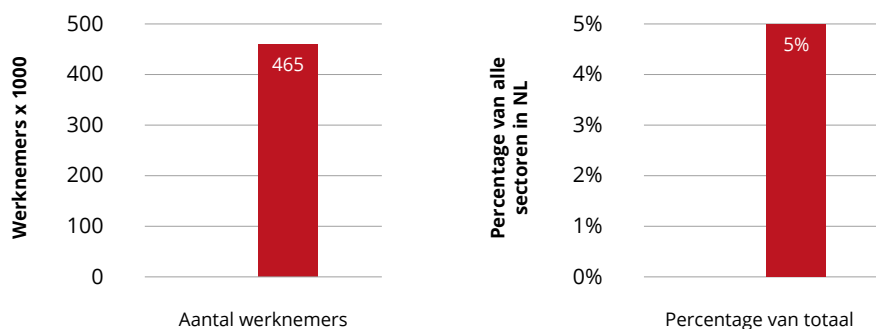
Figuur 1: Aantal gewerkte uren - Delfstoffenwinning in 2022

■ Delfstoffenwinning ■ Gemiddelde sector

Bron: CBS - Statline 2022 - bewerking door SEOR

Figuur 2: Aantal werknemersbanen - Delfstoffenwinning in 2022

■ Delfstoffenwinning ■ Gemiddelde sector

Bron: CBS - Statline 2022 - bewerking door SEOR

Aantal zelfstandigen

De CBS-cijfers over 2022 geven geen informatie over het aantal zzp-ers in de sector Delfstoffenwinning.

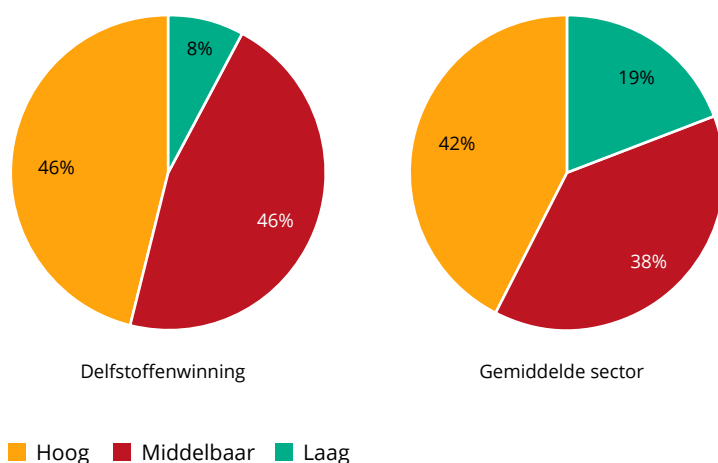
Opleidingen en werkniveau

Binnen de sector Delfstoffenwinning zijn er relatief veel werknemers met een middelbaar opleidingsniveau. Over de specialisatie van het werk dat wordt uitgevoerd is onvoldoende informatie beschikbaar; dit komt doordat er sprake is van een zeer kleine sector. Op basis van het opleidingsniveau van de werknemers kan gesteld worden dat de sector relatief veel werkgelegenheid op mbo-niveau biedt.

Opleidingsniveau

In de sector is 46% van de werknemers in 2021 hoogopgeleid; iets meer dan gemiddeld. Het aantal middelbaar geschoolden is eveneens bovengemiddeld met 46%. Het aandeel laag opgeleiden ligt met 8% een stuk lager dan het landelijk gemiddelde van 19%.

Figuur 5: **Opleidingsniveau – Delfstoffenwinning (2021)**

Bron: CBS: EBB (2022) en CBS, ROA (2019-2020) - bewerking door SEOR

Toelichting bij opleidingsniveau¹

De verschillende soorten opleidingen in Nederland worden door het CBS ingedeeld in drie categorieën. Het CBS definieert de categorieën als volgt.

- Laag: dit omvat onderwijs op het niveau van basisonderwijs, het vmbo, de eerste drie leerjaren van havo/vwo of de assistentenopleiding (mbo-1).
- Middelbaar: dit omvat de bovenbouw van havo/vwo, de basisberoepsopleiding (mbo-2), de vakopleiding (mbo-3) en de middenkader- en specialistenopleidingen (mbo-4).
- Hoog: dit omvat onderwijs op het niveau van hbo of wo.

¹ Bron: <https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2019/33/verschil-levensverwachting-hoog-en-laagopgeleid-groeit/opleidingsniveau>

ISCO niveau

De mate waarin het werkniveau gespecialiseerd is in de sector Delfstoffenwinning is onbekend doordat het een kleine sector betreft; de trefkans in de enquête beroepsbevolking (EBB) van het CBS die daarvoor gebruikt wordt, is daarom erg klein.

Toelichting bij ISCO niveau²

De "*International Standard Classification of Occupations*" (ISCO) wordt internationaal gebruikt om beroepen te vergelijken op basis van het niveau en de specialisatie die nodig is voor het beroep. De standaard wordt onder andere gehanteerd door het CBS en het UWV.

Naarmate het niveau toeneemt neemt ook de mate van specialisatie toe. De niveaus worden door het UWV als volgt gedefinieerd.

- Beroepsniveau 1: eenvoudige routinematige taken, waarvoor elementair of lager onderwijs volstaat.
- Beroepsniveau 2: weinig tot middelmatig complexe taken, waarvoor lager of middelbaar onderwijs vereist is.
- Beroepsniveau 3: complexe taken, waarvoor middelbaar of hoger onderwijs vereist is.
- Beroepsniveau 4: zeer complexe gespecialiseerde taken, waarvoor hoger of wetenschappelijk onderwijs vereist is.

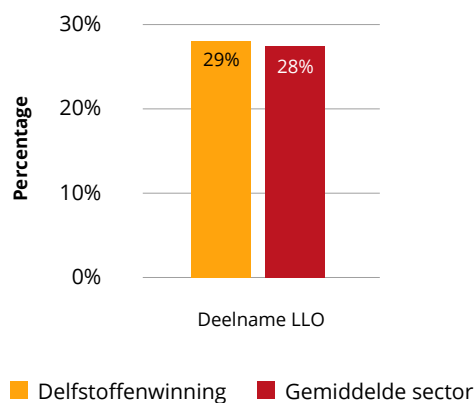
² Bron: https://www.uwv.nl/imagesdxa/duiding-arbeidsmarktontwikkelingen-juli-2021_tcm94-447013.pdf

Leven lang ontwikkelen (LLO)

Er werd in 2022 in de Delfstoffenwinning een fractie meer dan het gemiddelde (29% versus 28%) geparticipeerd aan leven lang ontwikkelen (LLO) door het personeel van 25-65 jaar

Figuur 7: **Deelname aan leven lang ontwikkelen (LLO) door 25-65-jarigen – Delfstoffenwinning (2022)**

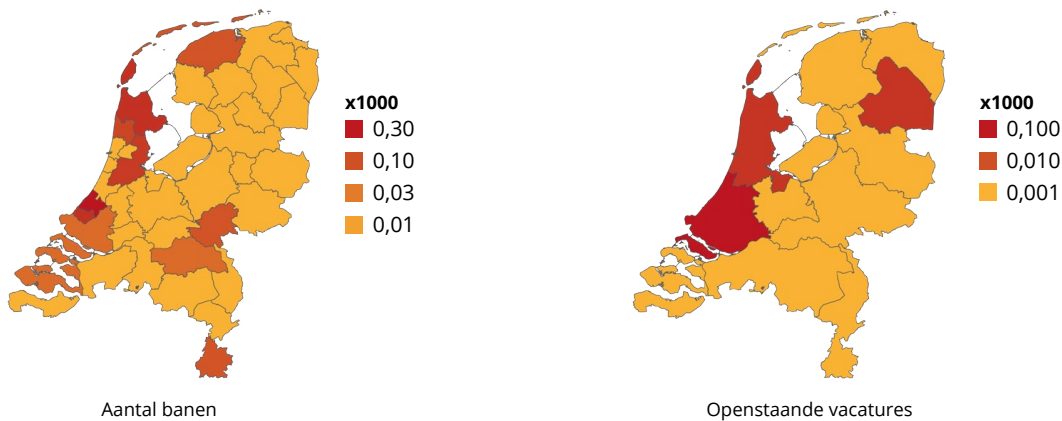

Bron: CBS: EBB (2022) - bewerking door SEOR

Regionale spreiding en arbeidsmarktkrapte

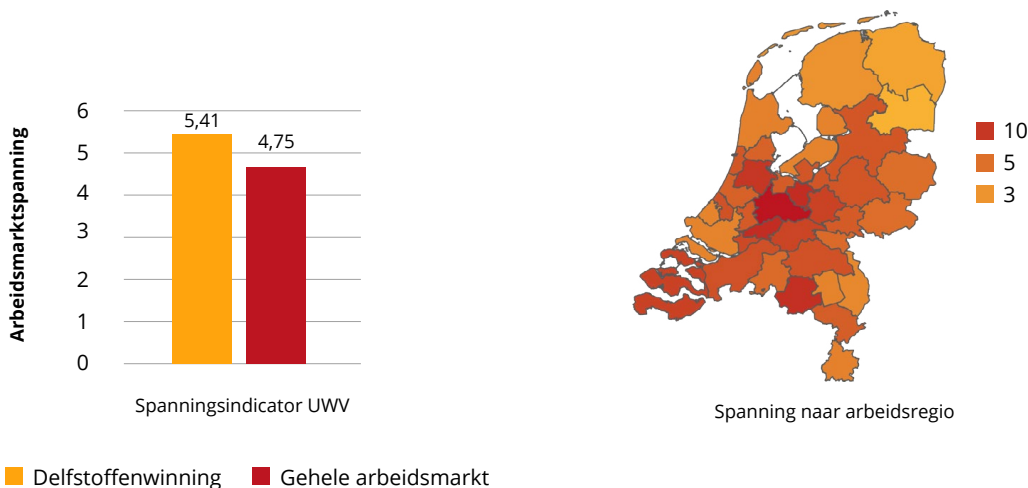
Banen binnen de sector Delfstoffenwinning bevinden zich met name in Noord- en Zuid-Holland en zijn daarmee sterk geconcentreerd. Het aantal openstaande vacatures ligt met name hoog in Noord- en Zuid-Holland en Drenthe.

Figuur 8: Regionale verschillen werkgelegenheid – Delfstoffenwinning (Q4 2022)

Bron: CBS (2022), - bewerking door SEOR

Figuur 9: Spanningsindicator UWV – Delfstoffenwinning (Q4 2022)

Bron: UWV (Werk.nl) – 2022 – Spanningsindicator Technische beroepen - bewerking door SEOR

De spanningsindicator voor de sector Delfstoffenwinning (5.41) ligt in het laatste kwartaal van 2022 boven het landelijk gemiddelde (4,75) en geeft daarmee aan dat de arbeidsmarkt krappere is dan gemiddeld. Voor de sector zijn vacatures ontstaan in de volgende beroepsklasse: *Technische beroepen* (100%). In figuur 9 wordt aan de rechterkant de spanning per arbeidsmarktregio voor deze beroepsklasse weergegeven.

Binnen deze beroepsklasse hadden de volgende kansrijke beroepen op mbo-niveau (ISCO 2 en 3) de hoogste arbeidsmarktspanning:

Technische beroepen

- Machinemonteurs – *Spanning: 16,00*
- Productieleiders industrie en bouw – *Spanning: 14,99*
- Elektriciens en elektronicamonteurs – *Spanning: 13,53*
- Automonteurs – *Spanning: 11,81*
- Loodgieters en pijpfitters – *Spanning: 9,75*
- Bouwarbeiders afbouw – *Spanning: 9,40*

Toelichting bij spanningsindicator UWV³

De spanningsindicator wordt berekend door het aantal openstaande vacatures zoals bekend bij het UWV, te delen door het aantal WW-uitkeringen die minder dan een half jaar lopen. Hoe hoger de spanningsindicator hoe krappere de arbeidsmarkt is, en dus hoe groter de behoefte aan personeel.

De indeling van de spanningsindicator zoals gegeven door het UWV is als volgt:

- 0,06 tot 0,25: zeer ruim
- 0,25 tot 0,67: ruim
- 0,67 tot 1,50: gemiddeld
- 1,50 tot 4,00: krap
- 4,00 tot en met 16,00: zeer krap.

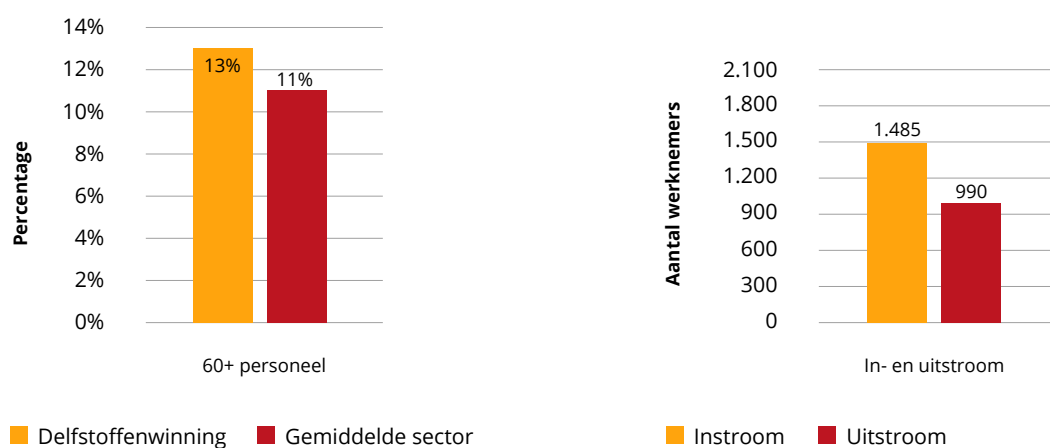
Op basis van een combinatie van het CBS overzicht “ontstane vacatures SBI-ROA beroepsklasse” en de UWV spanningsindicator per beroepsklasse is er, per SBI-sector, door SEOR een gewogen spanningsindicator gemaakt. Zie bronnen voor een toelichting.

³ https://www.werk.nl/imagesdxa/uwv-kansrijke-beroepen-2023_tcm95-451013.pdf

Human capital

Binnen de sector Delfstoffenwinning ligt in 2023 het percentage 60-plussers hoger dan het landelijk gemiddelde. Er was in 2022 sprake van een groei van het aantal banen in de sector; de instroom van personeel naar de sector toe was hoger dan de uitstroom vanuit de sector. Het saldo lag in 2022 op een toename van 495 werknemers.

Figuur 10: **Leeftijdsopbouw (2023), in- en uitstroom personeel (2022) - Delfstoffenwinning**

Bron: CBS (2023-en 2022), - bewerking door SEOR

Bronnen

De gegevens zijn berekend op basis van de informatie in de onderstaande bronnen; er zijn geen aanpassingen gedaan. Gegevens naar sector- én mbo-niveau tegelijkertijd zijn niet openbaar beschikbaar anders dan opgenomen.

CBS

Grootte van de sector: <https://opendata.cbs.nl/#/CBS/nl/dataset/84166NED/table?dl=92DEA>

Opleidingsniveau: <https://arbeidsmarktinzicht.nl/content/states/index/99179?region=4§or=10>

ISCO niveau: <https://www.cbs.nl/nl-nl/maatwerk/2023/32/werkzame-beroepsbevolking-beroep-en-sector-2021-2022>

In- en uitstroom: <https://sbi.topsectorenarbeidsmarktmonitor.nl/over-het-dashboard-4>

Deelname LLO: <https://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/dataset/85316NED/table?ts=1687163916702>

Leeftijdsopbouw: <https://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/dataset/85316NED/table?ts=1687163916702>

Regionale banen: <https://opendata.cbs.nl/#/CBS/nl/dataset/83582NED/table?ts=1691156730952>

Ontstane vacatures; beroepenindeling ROA: <https://www.cbs.nl/nl-nl/cijfers/detail/85081NED>

Openstaande vacatures: <https://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/dataset/83599NED/table?ts=1696841092879>

UWV – gegevens op beroepsniveau

UWV Spanningsindicator: <https://www.werk.nl/arbeidsmarktinformatie/datasets>

UWV Vacatures: <https://www.werk.nl/arbeidsmarktinformatie/datasets>

Beleids- en politieke ontwikkelingen

ABN AMRO - [Sectoren - ABN AMRO](#)

ING - [Jouw sector - ING](#)

Noordzeeloket - [Zand- en schelpdierwinning - Noordzeeloket](#)

Rabo - [Sectorprognoses: milde recessie en structurele uitdagingen - Rabobank](#)

Rabo - [Sectorprognoses: groeivertraging in vrijwel alle sectoren - Rabobank](#)

Rijksoverheid - [Miljoenennota, Belastingplan, begrotingen en bijbehorende stukken | Prinsjesdag: Miljoenennota en Rijksbegroting | Rijksoverheid.nl](#)

SBB - [Trendplaat of Trendrapport](#)

Berekening spanningsindicator op SBI-sector niveau

Op basis van de dataset "Ontstane vacatures; beroepenindeling ROA" is voor 2022 gekeken naar de weging van een bepaalde beroepsklasse in het totaal aantal vacatures dat in een bepaalde SBI-sector was ontstaan. De spanningsindicator per SBI-sector is vervolgens uitgerekend met de volgende formule:

$$\text{Spanningsindicator sector} = \sum_{i=1}^n \frac{\text{Vacatures beroepsklasse}_i}{\text{Vacatures sector}} \times \text{Spanningsindicator Beroepsklasse}_i$$